

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 234/2026-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom Mgr. Vladimírom Šárnikom, Rožňavská 2, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4S/40/2024 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4S/40/2024 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na informácie podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
- Správnemu súdu v Bratislave **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov v konaní sp. zn. 4S/40/2024.
- Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré jej **j e** Správny súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Sťažovateľke **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia **824,72 eur**, ktorú **j e** Správny súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

- Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. marca 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na informácie

postupom správneho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4S/40/2024, ako aj postupom Ministerstva financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo financií“) v správnom konaní vedenom pod č. INF/000162/2023-11. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal správnemu súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov a priznal jej finančné zadostučinenie 6 000 eur (na úhradu ktorých zaviazne správny súd a ministerstvo financií spoločne a nerozdielne), ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 29. septembra 2023 ministerstvu financií žiadosť o sprístupnenie informácií podľa § 14 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov. Túto žiadosť ministerstvo rozhodnutím z 10. októbra 2023 zamietlo. Sťažovateľka podala 20. novembra 2023 rozklad, ktorý bol zamietnutý rozhodnutím ministerstva financií z 19. decembra 2023. Dňa 8. marca 2024 napadla rozhodnutie o rozklade správnu žalobou na správnom súde, o ktorej je vedené napadnuté konanie. Správny súd 26. apríla 2024 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku a 17. mája 2024 vyzval žalované ministerstvo financií na vyjadrenie k žalobe a predloženie administratívneho spisu. Žalovaný sa vyjadril k žalobe 14. júna 2024. Toto vyjadrenie zaslal správny súd sťažovateľke s odstupom troch mesiacov 24. septembra 2024. Následne bol správny súd nečinný po dobu jedného roka a šesť mesiacov a vo veci nebolo meritórne rozhodnuté do podania ústavnej sťažnosti 31. marca 2026.

3. Sťažovateľka požaduje aplikáciu judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), v zmysle ktorej ak súdnemu konaniu musí predchádzať konanie pred správnym orgánom, započítava sa do celkovej doby konania aj doba správneho konania. Správne a súdne konanie vrátane všetkých jeho štádií sa tak posudzuje ako jeden celok. V jej prípade od podania žiadosti o poskytnutie informácií 29. septembra 2023 uplynulo viac ako dva a pol roka a od začiatku súdneho konania 8. marca 2024 uplynuli dva roky a jeden mesiac. Po vykonaní prípravných úkonov zostal správny súd nečinný, pričom prietahy tvoria jeden rok a deväť mesiacov z celkovej dĺžky súdneho konania viac ako dvoch rokov. Sťažovateľka poukázala na prioritný predmet konania – právo na sprístupnenie informácií v zmysle nálezov ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 169/2024, III. ÚS 652/2024, I. ÚS 716/2024 – a zastáva názor, že dĺžka trvania konania je neprimeraná tomuto predmetu. Samotná podstata práva na informácie vyžaduje konanie s osobitnou rýchlosťou (Perhács proti Slovensku). V správnom konaní, ako aj pri rozhodovaní o žalobe sťažovateľky nebolo potrebné vykonávať dokazovanie, ide iba o právne posúdenie, ktoré pre sudcov správneho súdu nemôže predstavovať náročnú odbornú výzvu. Zákon o slobode informácií je účinný už viac ako 25 rokov, nejde o nový zákon, pri ktorom by sa judikatúra ešte iba tvorila. Sťažovateľka svojím konaním k prietahom nijako neprispela, konanie nemarila, nezdržovala, všetky procesné povinnosti si riadne plnila. Nečinnosťou súdu, ako aj celkovou dĺžkou konania tak došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Súčasne podľa jej názoru došlo aj k porušeniu práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 ústavy v jeho materiálnom zmysle, keďže po uplynutí troch rokov od podania žiadosti o informácie už požadované informácie získavajú skôr archívnu hodnotu, a to sa ich sťažovateľka ešte ani nedomohla. Vzhľadom na celkovú dobu konania, nečinnosť súdu, správanie sťažovateľky, skutkovú aj právnu jednoduchosť konania považuje sťažovateľka za primerané finančné zadostučinenie

za utrpenú ujmu sumu 2 000 eur za každý začatý rok trvania konania, t. j. celkom za tri začaté roky 6 000 eur s poukazom na rozhodnutie ESLP vo veci Apicella proti Taliansku.

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 234/2026-9 z 15. apríla 2026 ju prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na informácie postupom správneho súdu v napadnutom konaní. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľky postupom ministerstva financií ústavnú sťažnosť odmietol pre nesplnenie zákonom požadovaných náležitostí ústavnej sťažnosti.

II.

Vyjadrenie správneho súdu

5. Na výzvu ústavného súdu sa predsedníčka správneho súdu listom sp. zn. 1SprV/117/2026 zo 7. mája 2026 vyjadrila k ústavnej sťažnosti. Z tohto vyjadrenia vyplýva nasledovný priebeh konania:

- 8. marca 2024 – podanie správnej žaloby;
- 12. mája 2024 – doručenie výzvy na zaplatenie súdneho poplatku žalobkyni;
- 13. mája 2024 – úhrada súdneho poplatku a žiadosť o vrátenie preplatku na súdnom poplatku;
- 17. mája 2024 – výzva na vyjadrenie k správnej žalobe adresovaná žalovanému;
- 18. júna 2024 – doručenie vyjadrenia žalovaného, predloženie administratívneho spisu;
- 16. októbra 2024 – doručenie vyjadrenia žalovaného žalobkyni;
- 23. marca 2026 – oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku 1. apríla 2026;
- 1. apríl 2026 – verejné vyhlásenie rozsudku.

6. Porovnaním uvedeného prehľadu úkonov s obsahom súdneho spisu predloženého správnym súdom ústavný súd zistil, že mu zodpovedá a pre potreby ďalšieho konania z neho vychádzal.

7. Predseda senátu konajúceho v tejto veci poukázal na množstvo pridelených vecí senátu 4S, ktoré sú vybavované priebežne so zohľadnením prioritnej agendy. V roku 2026 vybavuje senát veci napadnuté správnu žalobou na Krajskom súde v Bratislave, Nitre a Trnave v období tokov 2021 a 2022. V tejto veci rozhodol prednostne v súlade s judikatúrou ústavného súdu a ESLP, pretože ide o právo na prístup k informáciám. Okolnosťami podstatným spôsobom vplyvujúcimi na časové hľadisko rozhodovania je vzhľadom na množstvo vecí pridelených správne súdu pri jeho vzniku na základe zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov stav poddimenzovanosti personálneho obsadenia v spojení s počtom nerozhodnutých vecí nachádzajúcich sa na správnom súde (rádovo tisícky vecí), resp. priamo pridelených do senátu 4S (rádovo stovky vecí). Vec sa aktuálne nachádza v štádiu po verejnom vyhlásení rozsudku a zároveň v stave jeho písomného vyhotovovania, po ktorom dôjde k jeho expedovaniu účastníkom konania.

8. Ústavný súd postupom podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom správneho súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 ústavy.

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

12. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o nesprístupnení informácií patrí k štandardnej agende správnych súdov s ustálenou judikatúrou. Prejednávaná vec nevykazuje ani neobvykle vysokú mieru skutkovej či právnej náročnosti. Pokiaľ ide o predmet konania, v hre bolo právo sťažovateľky na informácie, o ktorom je v zmysle už ustálenej judikatúry ústavného súdu potrebné rozhodovať prioritne, pretože oneskorene získaná informácia stráca pre žiadateľa význam a naplnenie tohto ústavného práva sa stáva len iluzórnym.

13. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd v napadnutom konaní nezistil také správanie sťažovateľky, ktoré by prispelo k predĺženiu konania.

14. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu všeobecného súdu v namietanom konaní a zohľadnil, že zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa.

15. Z popísaného priebehu napadnutého konania vyplýva, že konanie pred správnym súdom trvalo od 8. marca 2024 a bolo postihnuté obdobím nečinnosti od 16. októbra 2024 do 1. apríla 2026.

16. Ústavný súd preto s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania o prioritnej veci a najmä na zistenú dobu nečinnosti v rozsahu 17 mesiacov dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom správneho súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy s priamym negatívnym dopadom na základné právo sťažovateľky na informácie (bod 1 výroku nálezu).

17. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

18. V čase rozhodovania ústavného súdu nebolo v napadnutom konaní ešte právoplatne rozhodnuté (rozsudok sa vyhotovuje a bude doručovaný, pozn.), preto ústavný súd vyslovil príkaz konať bez zbytočných prieťahov podľa čl. 127 ods. 2 ústavy (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

20. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä výraznejšie obdobie nečinnosti správneho súdu v prednostnej veci, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia 1 500 eur primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku nálezu), a preto návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia v prevyšujúcej sume nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

21. Úspešná sťažovateľka si uplatnila právo na náhradu trov konania.

22. Ústavný súd priznal sťažovateľke fakultatívnu náhradu trov konania podľa § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v rozsahu tarifnej odmeny za dva úkony právnej služby v roku 2026

(prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) a režijného paušálu k nim podľa § 16 ods. 3 vyhlášky. Takto určená suma predstavuje spolu 824,72 eur (výrok 4 nálezu).

23. Priznanú náhradu trov konania je správny súd povinný zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

24. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. mája 2026

Peter Molnár
predseda senátu